

Potencjalne nierówności stron i nadmierne obciążenia administracyjne w UoD

KONSULTACJE

VII posiedzenie Podkomitetu ds. rozwoju partnerstwa na lata 2021-27
Warszawa, 3 grudnia 2024 r.

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 1

Możliwość modyfikacji postanowień umowy

*Wzór może być modyfikowany, gdy Instytucja zarządzająca uzna, że odpowiednie zapisy należy w nim zamieścić w celu ochrony krajowych lub unijnych środków publicznych lub jeśli modyfikacje są niezbędne do prawidłowej realizacji Projektu.

Wnioski z ekspertyzy

- Zakwestionowane przepisy mogą prowadzić do nadmiernej modyfikacji wzoru umowy i nakładania na strony postanowień fakultatywnych
- Warunki zmiany wzoru umowy są zbyt niedookreślone, przez co mogą prowadzić do niepewności prawnej
- W umowach powinno być uregulowanie tylko tych zagadnień, które narzucane są przez odpowiednie przepisy
- Umowa o dofinansowanie co do zasady nie powinna podlegać zmianom

Proponowane rozwiązanie:

Stworzenie umowy wariantowej lub okrojonej, zawierającej wyłącznie niezbędne postanowienia.

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- Konieczność możliwości modyfikacji postanowień umowy po dokonanych zmianach prawa unijnego, jak i krajowego
- Konieczność możliwości zmian w umowach po przeprowadzonych audytach i kontrolach
- Przypis jest częścią wzornika umów w danym programie, ale ze względu na specyfikę danego naboru, treść umowy musi być uzupełniona ze względu na jego charakterystykę.

Wnioski po konsultacjach:

Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji

(dodatkowo doświadczenia z praktyki RFE dot. modyfikacji umów: przykłady korzystne dla beneficjentów)

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 2

Prawo kontroli

*Beneficjent zapewnia Instytucji Pośredniczącej oraz podmiotom, o których mowa w ust. 1, **prawo wglądu we wszystkie dokumenty związane, jak i niezwiązane z realizacją Projektu**, w tym dane osób lub podmiotów, które w wyniku rekrutacji przeprowadzonej do Projektu nie zostały objęte wsparciem, o ile jest to konieczne do stwierdzenia kwalifikowalności wydatków w Projekcie.*

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wnioski z ekspertyzy

- Wskazane postanowienie budzi wątpliwości co do zakresu kontroli prowadzonej przez właściwe instytucje
- Beneficjent jest obowiązany udostępnić instytucji kontrolującej również dokumenty niezwiązane bezpośrednio z realizowanym projektem
- W określonych okolicznościach może zostać ocenione jako nadmierne obciążenie administracyjne zaburzające równowagę stron

Proponowane rozwiązanie:

Doprecyzowanie w umowach w jakich szczególnych przypadkach i w jakim zakresie instytucje mogą sięgać w ramach kontroli po dokumenty niezwiązane z projektem

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- Obowiązek beneficjenta udostępnienia dokumentacji *niezwiązanej bezpośrednio z realizacją projektu* wynika z przepisów obowiązującego prawa (*Ustawa wdrożeniowa*).
- Potrzeba usunięcia postanowienia może doprowadzić do braku możliwości sprawdzenia dokumentów niezbędnych do ustalenia kwalifikowalności wydatków przez instytucje kontrolujące i audytowe (w tym Instytucję Audytową/KE/ETO)
- Obowiązek udostępniania dokumentacji niezwiązanej z projektem kontrolującej instytucji jest wymagany tylko „*w szczególności*”, gdy jest to niezbędne do ustalenia kwalifikowalności wydatków

Wnioski po konsultacjach:

Proponowane zmiany w UoD są niezgodne z obowiązującymi zapisami prawa

Kontrola dokumentacji niezwiązanej z projektem w niektórych przypadkach niezbędna do potwierdzenia kwalifikowalności

Nie można stworzyć w UoD zamkniętego katalogu przypadków potrzebnych dokumentów potwierdzających kwalifikowalność

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 3

Archiwizacja dokumentów

W przypadku zmiany miejsca archiwizacji dokumentów oraz w przypadku zawieszenia lub zaprzestania przez Beneficjenta działalności w okresie, o którym mowa w ust. 2, Beneficjent zobowiązuje się niezwłocznie, na piśmie poinformować Instytucję Pośredniczącą o miejscu archiwizacji dokumentów związanych z realizowanym Projektem.

Wnioski z ekspertyzy

- Postanowienia nakładają nadmierne obowiązki na beneficjenta po okresie realizacji projektu

Proponowane rozwiązanie:

Obowiązek każdorazowego notyfikowania o miejscu przechowywania dokumentacji projektowej mógłby zostać złagodzony poprzez jego usunięcie.

Niezależnie od miejsca przechowywania dokumentacji, w przypadku kontroli, beneficjent jest i tak zobowiązany do jej okazania właściwej instytucji.

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- Umowny obowiązek notyfikacji miejsca przechowywania dokumentacji ułatwia czynności kontrolne. Instytucjonalna strona umowy powinna wiedzieć o miejscu przechowywania dokumentacji projektowej żeby mieć świadomość, które lokalizacje należy objąć kontrolą na miejscu **(stanowisko negatywne)**
- Istotne jest zapewnienie by dokumenty były dostępne w czasie wykonywania zadań kontrolnych. Instytucja kontrolna nie musi posiadać bieżącej wiedzy gdzie są przechowywane **(stanowisko pozytywne)**

Wnioski po konsultacjach:

W trakcie konsultacji stwierdzono podzielone stanowiska wśród instytucji.

Konieczne rozważenie faktycznych korzyści dla beneficjentów w stosunku do zakresu przewidywanych zmian

Zagadnienie do dyskusji

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 4

Obowiązki informacyjne i promocyjne

zapisy dot. obowiązków informacyjnych i promocyjnych **mogą ulec zmianie w związku z uwagami zgłoszonymi przez pozostałe IZ do propozycji zapisów opracowanych przez IK UP*

*Beneficjent jest zobowiązany do wypełniania obowiązków informacyjnych i promocyjnych, w tym informowania społeczeństwa o dofinansowaniu Projektu przez Unię Europejską, zgodnie z rozporządzeniem nr 2021/1060 oraz załącznikiem do umowy (Wyciąg z **Podręcznika wnioskodawcy i beneficjenta w zakresie informacji i promocji**).*

Wnioski z ekspertyzy

- Postanowienia umowne budzą zastrzeżenia co do pewności i niezmienności treści umowy o dofinansowanie
- Wątpliwości budzi związanie Beneficjentów treścią wyciągu z Podręcznika beneficjenta w zakresie info-promo, który nie stanowi aktu normatywnego, ani też aktu nienormatywnego
- Szczegółowa kazuistyka w zakresie obowiązków informacyjnych i promocyjnych może stanowić zbyt duże obciążenie
- Niespełnienie niektórych obowiązków może skutkować pomniejszeniem dofinansowania

Proponowane rozwiązanie:

Okrojenie, zmniejszenie liczby obowiązków nakładanych na beneficjentów

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- **Obowiązki informacyjno-promocyjne wynikają z Rozporządzenia ogólnego 2021/1060 (art. 50, załącznik nr IX)**
- **Wyciąg z Podręcznika wnioskodawcy i beneficjenta w zakresie informacji i promocji ma charakter pomocniczy, nie nakłada nowych obowiązków lecz konkretyzuje jak wypełniać te nałożone umową**
- **Precyzyjne wskazanie jak realizować obowiązki informacyjno – promocyjne jest rozwiązaniem korzystnym dla beneficjenta gdyż za ich niewłaściwe wypełnianie przewidziane są kary finansowe do 3% wsparcia projektu**
- **Ekspertyza nie wskazuje, które obowiązki informacyjno – promocyjne są zbędne**

Wnioski po konsultacjach:

Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji

(dodatkowo, praktyczne doświadczenia RFE: „kazuistyka” bywa pomocna beneficjentom)

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 5

Prawa autorskie

*zagadnienie poza kompetencjami RFE

Wnioski z ekspertyzy

- Nie wszystkie typy utworów są możliwe do nabycia przez beneficjenta i udostępniania na podstawie licencji (elementy utworów stanowiących program komputerowy, lub których warunki licencji nie pozwalają na dalsze rozpowszechnianie)
- Wyłączenie możliwości rozpowszechniania utworów mogących zawierać tajemnice prawnie chronione
- Dobór odpowiedniej licencji CC powinien być znany już w momencie podpisania umowy z beneficjentem

Proponowane rozwiązanie:

Odpowiednie zmiany postanowień umownych

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- **Kwestie dotyczące praw autorskich powinny być uregulowane w ramach swobody zawierania umów**
- **Kwestie dotyczące praw autorskich wynikają bezpośrednio z przepisów Rozporządzenia 2021/1060 art. 49 ust.6**
- **Potrzeba dostosowania minimalnego wzoru umowy w tym zakresie wynika z przepisów prawa (Ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych)**

Wnioski po konsultacjach:

Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 6

Zabezpieczenie wykonania umowy

Zabezpieczeniem prawidłowej realizacji umowy jest składany przez Beneficjenta, nie później niż w terminie ..... weksel in blanco wraz z podpisaną umową wekslową.

*Zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie umowy następuje **na wniosek Beneficjenta** po ostatecznym rozliczeniu umowy, tj. po zatwierdzeniu końcowego wniosku o płatność w Projekcie oraz – jeśli dotyczy – zwrocie środków niewykorzystanych przez Beneficjenta (...).*

Wnioski z ekspertyzy

1. Postanowienia umowne nakładają nadmierne obciążenia beneficjenta
2. Nadmiernie rozbudowany sposób opisu formy zabezpieczenia, niepotrzebne powtarzanie brzmienia aktów wykonawczych

Proponowane rozwiązanie:

1. *Zwrot dokumentu stanowiącego zabezpieczenie umowy następuje niezwłocznie, bez potrzeby składania przez Beneficjenta jakiegokolwiek wniosku w tym zakresie, po ostatecznym rozliczeniu umowy, tj. po zatwierdzeniu końcowego wniosku o płatność w projekcie (...).*
2. *Wzorcowym rozwiązaniem byłoby także maksymalnie krótkie zredagowanie postanowień dot. udzielenia zabezpieczenia bez powtarzania w tym zakresie przepisów Rozporządzenia w sprawie zaliczek.*

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- **Zobowiązanie stron do podjęcia czynności (zwrot weksla – instytucja; złożenie wniosku o zwrot – beneficjent) wynika z przepisów prawa (prawo wekslowe, kodeks cywilny)**
- **Odbiór dokumentu będącego zabezpieczeniem umowy leży w interesie beneficjenta (brak uzasadnienia obciążania obowiązkiem poszukiwania beneficjenta, który np. zmienił formę prawną działalności, itp.)**
- **Zastrzeżenie prawa zniszczenia weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową w przypadku braku wniosku o zwrot w terminie określonym w umowie**
- **Zbyt ważny dokument (rodzący skutki finansowe), aby instytucja brała na siebie ryzyko, by jego zwrot odbywał się bez wiedzy i zgody beneficjenta**

Wnioski po konsultacjach:

1. **Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji (odnośnie do zwrotu weksla)**
2. **Poddanie do dyskusji z regionalnymi RFE (odnośnie do uproszczeń zapisów)**

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 7

Ochrona danych osobowych

Zapisy umów o dofinansowanie w zakresie ochrony danych osobowych powinny odwoływać się bezpośrednio do przepisów RODO.

Wnioski z ekspertyzy

- Wskazano zapis w umowie świadczący o ewentualnie szerszym katalogu sytuacji, w których należy przygotować ocenę skutków ochrony danych
- Nie należy kierować dla beneficjentów obowiązków w tym zakresie, wykraczających poza katalog wskazany w rozporządzeniu
- Określono to jako nadmierne obciążenie dla beneficjentów

Proponowane rozwiązanie:

Zapisy umów o dofinansowanie w zakresie ochrony danych osobowych powinny odwoływać się bezpośrednio do przepisów RODO

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- **Zaproponowane rozwiązanie, polegające na odwołaniu się bezpośrednio do przepisów RODO, skonsultowano także z IOD MFiPR.**
- **Zapisy zidentyfikowane w analizowanej umowie nie zostały ocenione jako niezgodne z art. 35 ust. 1 RODO**
- **W interesie Beneficjenta, jako samodzielnego administratora danych, powinno pozostać sporządzenie oceny skutków dla ochrony danych jeżeli identyfikuje on wysokie ryzyko naruszenia w tym zakresie. Nie musi być do tego zobowiązany przez instytucję**

Wnioski po konsultacjach:

1. **Na poziomie krajowym nie zidentyfikowano potrzeby interwencji**
2. **Poddanie do dyskusji z regionalnymi RFE**

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 8

Stosowanie kar umownych wobec wykonawców

Wprowadzenie dodatkowego zapisu w umowach, zezwalającego na odstąpienie przez beneficjenta od żądania od wykonawcy zapłaty kary umownej.

Fundusze Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wnioski z ekspertyzy

- Zastrzeżenia do możliwości uznania przez instytucję części wydatków związanych z zamówieniem za niekwalifikowalne w przypadku niezastosowania kar umownych
- Konieczność doprecyzowania sposobu stosowania kar (czy określenie ich w umowie z wykonawcą jest równoznaczne z koniecznością ich egzekwowania przez beneficjenta?)

Proponowane rozwiązanie:

W uzasadnionych przypadkach, **w szczególności w sytuacji gdy Beneficjent nie poniósł szkody**, umożliwienie mu odstąpienia od żądania od wykonawcy zapłaty kary umownej

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- UoD nie reguluje praw i obowiązków między beneficjentem a wykonawcą. **Zakres odpowiedzialności wykonawcy określa beneficjent** w umowie w sprawie zamówienia
- Odstąpienie przez beneficjenta (zamawiającego) od żądania zapłaty kary umownej, może godzić w pierwotne warunki zamówienia określone w ogłoszeniu (brak konsekwencji z tytułu zmiany zakresu czy terminu realizacji umowy, mogłaby zachęcić innych potencjalnych oferentów do udziału w postępowaniu)
- Zaproponowana klauzula może powodować problemy ocenne (czy i w jakich sytuacjach, beneficjent poniósł szkodę, a w jakich nie?)

Wnioski po konsultacjach:

**Zgłoszona uwaga nie wskazuje na nierówność stron umowy.
Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji**

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 9

Odpowiedzialność

Wprowadzenie równowagi kontraktowej pomiędzy stronami, poprzez ochronę praw beneficjenta w przypadku nieterminowego przekazania środków lub odmowy ich przekazania przez instytucję.

Wnioski z ekspertyzy

- Analizowane postanowienia dążą do ograniczenia odpowiedzialności instytucji finansującej i zwiększenia odpowiedzialności beneficjenta, w tym przeniesienie na niego ryzyka finansowego i konsekwencji związanych z niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem umowy
- W opinii autora to zaburzenie równowagi kontraktowej pomiędzy stronami, a tym samym naruszenia zasady równości stron
- Brak dostępności środków wyłącza całkowitą odpowiedzialność właściwej instytucji, nie ma jednak wpływu na ograniczenie z tego tytułu odpowiedzialności Beneficjenta za niezrealizowanie lub nienależyte wykonanie projektu (ponosi on odpowiedzialność na zasadach ogólnych kodeksu cywilnego dotyczących odpowiedzialności kontraktowej)

Proponowane rozwiązanie:

Wprowadzenie przepisów chroniących prawa beneficjenta w przypadku nieterminowego przekazania środków lub odmowy ich przekazania przez instytucję

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- Ograniczenia odpowiedzialności właściwej instytucji finansującej stosowane w UoD, jest pochodną zapisów rozporządzenia ogólnego
- Relacje stron stosunku zobowiązaniowego, kompleksowo regulują ogólne zasady prawa cywilnego
- Umowy FERS przewidują (ograniczone) zapisy dotyczące opóźnień w przekazywaniu środków i odpowiedzialności instytucji w tym kontekście

Wnioski po konsultacjach:

Możliwość renegotjowania harmonogramu realizacji projektu i harmonogram płatności, w przypadku niemożliwości dokonania wypłaty transzy dofinansowania spowodowanej okresowym brakiem środków *

* Do dyskusji w zakresie możliwości prowadzenie powyższych zapisów w innych UoD

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 10

Siła wyższa

Obligatoryjne zawarcie we wszystkich umowach wyłączenia odpowiedzialności Beneficjenta z tytułu wystąpienia siły wyższej lub okoliczności, za które nie ponosi on odpowiedzialności.

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wnioski z ekspertyzy

- Brak zawarcia wyłączenia odpowiedzialności beneficjenta z tytułu wystąpienia siły wyższej w umowach o dofinansowanie należy ocenić negatywnie
- Zwiększa to ryzyko wyłącznej odpowiedzialności beneficjentów (brak narzędzia do obrony przed roszczeniami ze strony instytucji)

Proponowane rozwiązanie:

Wprowadzenie odpowiednich wyłączeń we wszystkich umowach:

*Beneficjent nie jest odpowiedzialny wobec Instytucji Pośredniczącej i nie narusza postanowień Umowy, jeżeli niewykonanie lub nienależyte wykonanie obowiązków wynikających z Umowy jest wynikiem działania **siły wyższej lub okoliczności za które Beneficjent nie ponosi odpowiedzialności**. W szczególności w takim przypadku Beneficjent nie jest zobowiązany do zwrotu środków, o którym mowa w ...*

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- Brak zapisów w tym zakresie w umowie o dofinansowanie, nie ma znaczenia, gdyż w tym wypadku mają zastosowanie przepisy Kodeksu Cywilnego
- Dodatkowo możliwość wystąpienia siły wyższej i konsekwencje z tym związane uregulowano w *Wytycznych dotyczących kwalifikowalności wydatków na lata 2021-2027* (projekty EFS+)
- Na równi z pojęciem siły wyższej nie należy zestawiać wszystkich okoliczności, za które beneficjent nie ponosi odpowiedzialności. Mogłoby to prowadzić do nadużyć w stosowaniu tego pojęcia, a co za tym idzie problemów z interpretacją i klasyfikacją określonych zdarzeń
- Umowa o dofinansowanie ma charakter umowy rezultatu, a nie starannego działania

Wnioski po konsultacjach:

Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji

Fundusze Europejskie

Zagadnienie nr 11

Rozwiązanie umowy o dofinansowanie

Ograniczenie stosowania w umowach o dofinansowanie postanowień dotyczących ich rozwiązania.

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Wnioski z ekspertyzy

- Umowy o dofinansowanie mają charakter cywilnoprawny
- Umowy te, zawarte na czas oznaczony nie powinny, co do zasady, podlegać rozwiązaniu za wypowiedzeniem

Proponowane rozwiązanie:

W przypadku naruszenia postanowień umowy o dofinansowanie, jej wypowiedzenie powinno odbywać się w wyjątkowych sytuacjach (mając na uwadze realizację określonego projektu i celu strategicznego)

Konsultacje RFE - stanowisko instytucji

- Ustawa wdrożeniowa wymaga określenia w umowie o dofinansowanie warunków jej rozwiązania, ze względu na nieprawidłowości mogące występować w trakcie realizacji projektu
- Prawidłową implementacją tego jest wskazanie w umowie katalogu okoliczności, które mogą (a nie muszą) skutkować jej wypowiedzeniem. Przesłanki rozwiązania umowy są określone i dotyczą zdarzeń bardzo istotnych z punktu widzenia prawidłowości realizacji projektu

Wnioski po konsultacjach:

Zgłoszona w ekspertyzie uwaga nie stanowi przykładu nierówności pomiędzy stronami umów, ani nadmiernego obciążenia administracyjnego

Nie zidentyfikowano potrzeby interwencji. Sugerowane rozwiązanie jest realizowane

Fundusze Europejskie

Dziękuję za uwagę

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

